

Podklady k okruhu č. 17 - Kultura Neslyšících

Medicínský přístup k hluchotě – soustředí se na vady a odchylky od „normálu“

X

Jazykově kulturní/lingvistický přístup k hluchotě – založen na respektu k „jinakosti“

Termín kultura Neslyšících vznikl v 70. letech 20. století, aby se ukázalo, že komunita neslyšících může existovat (Ladd, 2003, s. 17, in Kosinová, 2008). *Neslyšící vytvářejí své komunity na 3 základních rysech:*

- ⊙ **hluchota**
- ⊙ **komunikace**
- ⊙ **vzájemná podpora**

3 cesty vedoucí ke členství v komunitě neslyšících:

- ⊙ neslyšící děti neslyšících rodičů (nebo svou hluchotu zdědit ve třetí generaci)
- ⊙ navštěvovat školu pro neslyšící nebo být jejím absolventem
- ⊙ ve volném čase se stýkat s komunitou neslyšících

(Ladd, 2003 in Kosinová, 2008)

Částečně lze členství v komunitě Neslyšících uznat u:

- ⊙ slyšících dětí neslyšících rodičů (CODA)
- ⊙ slyšících lidí, kteří si vzali za manželku či manžela neslyšící osobu
- ⊙ slyšícího člověka, který pro komunitu neslyšících po dlouhou dobu pracoval

(Bakerová, Cokely, 1999, in Kosinová, 2003)

Zvyklosti v komunitě Neslyšících:

- ⊙ **Oční kontakt:**
 - běžný je trvalý oční kontakt
 - zorné pole by mělo být prázdné a dobře osvětlené
 - při setkání v klubu Neslyšících – na stole nejsou vysoké předměty, které by bránily v rozhledu
- ⊙ **Upoutání pozornosti:**

- dotekem na neutrální místo – horní část paže, rameno, ne hlava!
- na větší vzdálenost upozorňují máváním, či přeposláním pozornosti přes jiné osoby
- upoutání pozornosti celé skupiny Neslyšících – opakovaně se rozsvítí a zhasne světlo (příp. rázné dupnutí – vibrace)
- ⊙ **Přerušení rozhovoru dvou lidí:**
 - přichází se dotkne paže první osoby (té, se kterou potřebuje něco vyřešit) a naváže oční kontakt s druhou osobou, směrem k ní znakuje omluvu.
- ⊙ **Loučení:**
 - když někdo odchází z místnosti, letmo oznámí, kam jde
 - při společné akci Neslyšících se považuje za neslušné odejít bez osobního rozloučení s každým z přítomných
 - při loučení si Neslyšící sdělují mnohdy spoustu dalších věcí...to může trvat i hodinu... :o)

 - „Dobrou chuť“ – poklepání pěstí do stolu
 - Při přípitku – dotek rukama, jimiž drží skleničky
 - univerzální pozdrav mezi sebou
 - při setkání dobrých známých – dva polibky na tvář
 - Neslyšící tleskají třepotáním rukama nad hlavou

Předávání kultury Neslyšících:

- ⊙ kulturní a jazykové znalosti se v 90% v komunitě Neslyšících nepředávají z generace na generaci (pouze 10% neslyšících rodičů má neslyšící děti)
- ⊙ sociální hodnoty, zvyky, pravidla chování, povědomí o historii a dokonce i znakový jazyk si mezi sebou předávají spolužáci ve školách pro sluchově postižené, příp. neslyšící pedagogové

Kultura neslyšících a umění v ČR:

Divadlo a pantomima

- ⊙ JAMU – Ateliér výchovné dramatiky neslyšících
- ⊙ Divadlo Neslyším

- ⊙ Pantomima S.I.
- ⊙ Nepanto Praha
- ⊙ Tichá hudba (znakující „zpěváci“).....

TV a neslyšící

- ⊙ Televizní klub neslyšících
- ⊙ Zprávy v českém znakovém jazyce
- ⊙ **AWI film** – Čtyřlístek, Exponát roku 1827...
- ⊙ **PhotoVisual** – foto soutěže a výstavy neslyšících fotografů
- ⊙ **WEBlik** – internetová televize pro děti a mládež
- ⊙ pravidelná přehlídka tvorby ve ZJ – „Mluvící ruce“
- ⊙ národní přehlídka pantomimy a pohybového divadla „Otevřeno“ – Kolín
- ⊙ plesy organizací a škol pro SP
- ⊙ největší mezinárodní setkání neslyšících z celého světa – konference „Deaf Way“

Doporučené zdroje:

- ⊙ **KOSINOVÁ, B.** *Neslyšící jako jazyková a kulturní menšina – kultura neslyšících*. Praha: CKTZJ, 2008
- ⊙ **SINECKÁ, J.** *Komunita neslyšících a limity jejich integrace do české společnosti. (Zpráva o výzkumu zdravotně handicapované skupiny)*. Speciální pedagogika 1, 2003, s. 33 – 42.
- ⊙ **PADDEN, C. A., HUMPHRIES, T. L.** *Inside Deaf Culture*, Harvard University Press, 2006
- ⊙ www.neslysim.cz
- ⊙ www.asnep.cz
- ⊙ www.ruce.cz